

Džuanszer Džuanszeriani Żywot Wachtanga Gorgasali

Juansher Juansheriani The Life of Vakhtang Gorgasali

*Z języka starogruzińskiego przełożył i przypisami opatrzył David Kolbaia,
Uniwersytet Warszawski, Polska*

Abstract

Recent years have seen an increase in interest in medieval Georgian historiography. Many interesting studies are being produced. New editions and translations of texts are appearing. This is probably for several reasons. On the one hand, the material is vast, very interesting and still little developed. On the other hand, in the last two decades, it has received reliable research, which has resulted in a completely different perspective on Georgian medieval historiography. The work of the 11th century Georgian historian Juansher Juansheriani's *Life of Vakhtang Gorgasali* is one of the complex and important monuments of medieval Georgian literature. It contains important information concerning not only Georgia, but also neighbouring countries and peoples (North Caucasus, Armenia, Caucasian Albania, Byzantium and Western Asia), their participation and role in the history of Georgia and the entire South Caucasus region. Closer analysis of the text itself leads to the conclusion that the *Life of Vakhtang Gorgasali* is an invaluable source, hence the increasing number of studies on specific aspects of the text today. Two works by Juansher have survived, *The Life of Vakhtang Gorgasali* and *The Martyrdom of Saint Archil*. It is generally assumed that the author of the texts dates back to the 11th century, while it seems that these works were written as early as the 8th century. It is also believed that the author of these texts may have been Leonti Mroveli, who wrote, among other things, *The Lives of the Georgian Kings*. The text includes a full translation and footnotes. All earlier editions and Old Georgian manuscripts were taken into account during the translation. Pages in brackets follow the pagination of the text contained in *Kartlis Tskhovreba*.

Streszczenie

W ostatnich latach można zaobserwować wzrost zainteresowania średniowiecznej gruzińskiej historiografii. Powstaje wiele interesujących studiów. Pojawiają się nowe wydania i przekłady tekstów. Dzieje się tak zapewne z kilku powodów. Z jednej strony jest to materiał ogromny, bardzo interesujący i wciąż jeszcze w niewielkim stopniu opracowany. Z drugiej strony w ostatnich dwudziestoleciami doczekało się rzetelnych badań, których efektem jest zupełnie inne spojrzenie na gruzińską średniowieczną historiografię. Dzieło gruzińskiego historyka z XI w. Džuanszera Džuanszerianiego *Żywot Wachtanga Gorgasali* jest jednym ze złożonych i ważnych zabytków średniowiecznej literatury gruzińskiej. Zawiera ważne informacje dotyczące nie tylko Gruzji, ale także sąsiednich krajów i narodów (Kaukazu Północnego, Armenii, Albanii Kaukaskiej, Bizancjum i Azji Zachodniej), ich udziału i roli w historii Gruzji i całego regionu Południowego Kaukazu. Bliższa analiza samego tekstu prowadzi do wniosku, że *Żywot Wachtanga Gorgasali* jest bezcennym źródłem, stąd i rośnie obecnie liczba studiów nad poszczególnymi aspektami tekstu. Zachowały się dwie prace Džuanszera *Żywot Wachtanga Gorgasali* i *Męczeństwo świętego Arczila*. Powszechnie przyjmuje się, że twórczość autora tekstów przypada na XI wiek, tymczasem zdaje się, że dzieła te powstały już w VIII wieku. Panuje także przekonanie, że być może autorem tych tekstów był Leonti Mroweli, który napisał m.in. *Żywoty królów gruzińskich*. Tekst zawiera pełne tłumaczenie oraz przypisy. Podczas przekładu brano pod uwagę wszystkie wcześniejsze wydania i rękopisy starogruzińskie. Strony w nawiasach są zgodne z paginacją tekstu zawartego w *Kartlis Cchowreba*.